

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

L.dz. RKR-400-50/04/LP-11/04

Kraków, dn. 30 listopada 2004 r.

Decyzja nr RKR-40/2004

Na podstawie art. 85 ust. 1, w związku z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2003 r. nr 86, poz. 804 ze zm.) oraz par. 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. nr 18 poz. 172 ze zm.)

w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

odmawia się wszczęcia – na wniosek Józefa Chmury, przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ASTA” z siedzibą Dębicy, przy ul. Kwiatkowskiego 3 – postępowania antymonopolowego w sprawie nadużywania pozycji dominującej przez Artura Daczyńskiego - przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „ARTUR D-Polska” z siedzibą w Alwernii, przy ul. Garncarskiej 20.

Uzasadnienie

W dniu 21 września 2004 r. do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie wpłynęło pismo z dnia 1 września 2004 r. podpisane przez pana Józefa Chmurę z Dębicy zawierające żądanie wszczęcia postępowania antymonopolowego w sprawie nadużywania pozycji dominującej przez Artura Daczyńskiego z Alwerni - importera opon produkcji rosyjskiej prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą „ARTUR D-Polska”

Ponieważ w swoim piśmie Józef Chmura podał, że prowadzi działalność gospodarczą polegającą na sprzedaży detalicznej opon, organ antymonopolowy - pismem z dnia 27.10.2004 r. - wezwał go do udokumentowania uprawnień do żądania wszczęcia postępowania antymonopolowego w postaci aktualnego zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej oraz dokumentu potwierdzającego nr REGON.

Tym samym pismem wezwano J. Chmurę do wniesienia opłaty od wniosku oraz jego merytorycznego uzupełnienia o informacje umożliwiające m. innymi ustalenie rynku właściwego w sprawie oraz udziału w tym rynku firmy Artura Daczyńskiego.

W odpowiedzi (pismo z dnia 8.10.2004 r.) J.Chmura zwrócił się o zwolnienie z opłat sądowych i administracyjnych oraz przydzielenie adwokata z urzędu, natomiast pismem z dnia 15.10.2004 r. częściowo uzupełnił wniosek. Między innymi - odnosząc się do konieczności udokumentowania legitymacji czynnej do występowania w postępowaniu antymonopolowym – stwierdził, iż sprawa, z którą się zwrócił dotyczy lat 2000 - 2001, a zatem żądanie doręczenia aktualnego zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej jest – jego zdaniem - bezpodstawne.

W wyniku dwóch kolejnych wezwań J.Chmura - w dniu 3 listopada 2004 r. – doręczył aktualne zaświadczenie o wpisie do ewidencji gospodarczej, z którego wynika, iż prowadzi on działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ASTA” w Dębicy.

Ponadto w dniu 28 października 2004 r. do Delegatury wpłynęły kopie:

- postanowienia z dnia 11 grudnia 2002 r. Sądu Rejonowego w Rzeszowie XII Wydział Gospodarczy o wpisaniu Józefa Chmury do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Dłużników Niewypłacalnych,
- oświadczenia podpisane przez J.Chmurę (bez daty) o stanie rodzinnym, majątku i dochodach, gdzie w pkt 5 zatytułowanym „miejsce pracy i wysokość zarobków” – wpisano: „*działalność sądowa przychody w egzekucji*”

Mając na uwadze, że w świetle powyższego Józef Chmura spełnia warunki, o których mowa w art. 84 ust. 1 pkt 1 powołanej na wstępie ustawy o ochronie (...) i jest uprawniony do żądania wszczęcia postępowania antymonopolowego, natomiast z treści jego wniosku oraz pism wniosek ten uzupełniających nie wynikało jednoznacznie aby sprawa miała antymonopolowy charakter, w szczególności aby firma „ARTUR D-Polska” w Alwerni posiadała pozycję dominującą na rynku właściwym, w dniu 4 listopada 2004 r. zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające.

Celem postępowania wyjaśniającego było także ustalenie, czy w sprawie tej zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o ochronie (...), a zatem, czy za wszczęciem postępowania antymonopolowego, pomimo nieuiszczenia opłaty od wniosku, przemawiają ważne względy dotyczące ochrony konkurencji lub interesów konsumentów. Pan Józef Chmura bowiem - pomimo dwukrotnego poinformowania o konieczności uprawdopodobnienia niewątpliwej niemożności uiszczenia opłaty od wniosku antymonopolowego – prośby o zwolnienie z tej opłaty ani w żaden sposób nie uzasadnił ani też nie przedłożył aktualnych dokumentów na tę okoliczność.

W toku postępowania wyjaśniającego - na podstawie informacji udzielonych przez Wnioskodawcę oraz przedłożonych przez niego dokumentów, a także na podstawie wyjaśnień Artura Daczyńskiego - organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

W latach 1999 - 2003 Józef Chmura prowadził detaliczną sprzedaż opon. W latach 2000-2002 zaopatrywał się w opony u Artura Daczyńskiego z Alwernii (dalej zwanego także „Dostawcą”) prowadzącego - pod firmą „ARTUR D-Polska - hurtową sprzedaż opon. Przedmiotem zakupów były opony rosyjskie o nazwie handlowej TAGANKA, przeznaczone do samochodów ciężarowych.

W dniu 19 stycznia 2000 r. J.Chmura reklamował u Dostawcy partię ponad 100 opon, uzasadniając to wysokimi cenami i krótkim terminem płatności. W tym samym dniu J.Chmura zwrócił reklamowane opony Dostawcy, który jednak – wskazując na ich numery fabryczne - uznał, że część opon nie pochodziła z jego dostaw, a zatem nie podlega procedurze reklamacyjnej. W tym stanie rzeczy Dostawca wezwał J.Chmurę do uiszczenia należności za opony. Do lutego 2003 r. strony prowadziły korespondencję. Dostawca domagał się zapłaty za opony oraz ustawowych odsetek, a Odbiorca m.innymi kwestionował poprawność wystawianych faktur twierdząc, iż reklamowane opony zostały zakupione w firmie ARTUR D-Polska.

W toku postępowania A.Daczyński wyjaśnił, iż przedmiotem zakupów J.Chmury były opony do samochodów ciężarowych w 10 rozmiarach, których substytuty - w postaci opon producentów rosyjskich, białoruskich, czeskich, słowackich i polskich - były w przeszłości i są obecnie oferowane na terenie Małopolski.

Dostawca wskazał 12 przedsiębiorców oferujących takie opony, a własny udział w małopolskim rynku sprzedaży hurtowej opon należących do segmentu będącego przedmiotem zainteresowania J.Chmury ocenił na nie więcej niż 5 %.

A. Daczyński wyjaśnił również, iż po raz ostatni sprzedał opony firmie PW „ASTA” w Dębicy w dniu 5 stycznia 2002 r. Następnie w okresie od 1.02. do 16.11.2002 r., zakupy realizowała pani Elżbieta Ochab pod firmą PW „ASTRA”, przy czym faktury w jej imieniu nadal odbierał pan Józef Chmura. Dostawca odmówił dalszej współpracy z firmą PW „ASTRA” z uwagi na nieregulowanie przez nią należności. Wg oświadczenia A.Daczyńskiego obecnie przez Sądem Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia Wydział V Gospodarczy toczy się z jego powództwa postępowanie przeciwko E.Ochab o zapłatę należności w kwocie 5.112,60 zł. Pani E.Ochab wniosła o zawieszenie tego postępowania z uwagi na skierowanie przez J.Chmurę wniosku antymonopolowego do UOKiK. W toku postępowania zostało jednak - zdaniem A.Daczyńskiego – wykazane, iż opony reklamowane przez J. Chmurę nie zostały zakupione w firmie Artur D-Polska.

A.Daczyński podał, że J.Chmura zalega z zapłatą odsetek ustawowych z tytułu nieterminowego regulowania należności. W odpowiedzi na wystawioną przez Dostawcę notę odsetkową z dnia 12.08.2004 r. J. Chmura – w piśmie z dnia 23 sierpnia 2004 r. – odmówił uregulowania należności oraz podniósł, iż był zmuszany do zakupów w firmie ARTUR D-Polska, by ta nie zaniżała cen detalicznych. Ceny hurtowe - zdaniem J.Chmury - były wysokie, nie pomniejszone o koszt transportu, a sam towar wadliwy i bez gwarancji. W piśmie tym J.Chmura zarzucił firmie ARTUR D-Polska nadużywanie pozycji dominującej, ponieważ inny dostawca sprzedawał opony lepszej jakości i za niższą cenę.

Zdaniem J.Chmury nikt w Małopolsce - oprócz firmy ARTUR D-Polska - nie sprzedaje opon TAGANKA w cenie hurtu, opony te nie posiadają substytutów, gdyż nikt na rynku nie oferuje opon tak złej jakości i bez gwarancji.

We wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego z dnia 1.09.2004 r. J.Chmura podniósł, że odbiorcy hurtowi byli zmuszeni do wykupienia opon TAGANKA po to, aby mieć je w ofercie i wskazywać, że to bubel w porównaniu ze zdecydowanie mocniejszymi i o wyższej jakości oponami białoruskimi BELSHINA. Z kolei w piśmie z dnia 15.10.2004 r. podał, że opony TAGANKA były tylko nieco tańsze od opon KAMA, a ich jakość była fatalna. Wg informacji J.Chmury opony TAGANKA sprzedawane były po 300 zł, a opony KAMA po 350 zł.

W ocenie J.Chmury (wniosek z dnia 1.09.2004 r. oraz pisma stanowiące jego uzupełnienie) Firma ARTUR D-Polska nadużywa pozycji dominującej na rynku małopolski, ponieważ nie rozpatruje reklamacji jakościowych, nie wydaje kart gwarancyjnych i formularzy zgłoszeń a także nie wypowiedziała się przez okres 3 lat co do zasadności jego reklamacji.

Odpowiadając na wezwanie organu antymonopolowego do wskazania przepisów ustawy o ochronie (...), które zostały przez Dostawcę naruszone, J.Chmura - w piśmie z dnia 15.10.2004 r. - stwierdził, iż należy to do obowiązków UOKiK. Na piśmie tym odręcznie dopisano: „art. 8 p.2 u 7” .

Zdaniem organu antymonopolowego wszczęcie postępowania antymonopolowego w opisanym wyżej stanie faktycznym sprawy, nie jest możliwe co najmniej z dwóch powodów.

Po pierwsze – sprawa nie ma charakteru antymonopolowego. Ustawa o ochronie (...) określa - jak stanowi jej art. 1- zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do zastosowania instrumentów zawartych w tej ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców, którym postawiono zarzut naruszenia jej przepisów, stanowiły potencjalne zagrożenie nie dla pojedynczych przedsiębiorców lecz szerokiej ich grupy lub dla zbiorowych interesów konsumentów. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w licznych orzeczeniach zarówno Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (np. wyroki z dnia 27.06.2001 r. sygn. akt XVII Ama 92/00, z dnia 29.05.2001 r. sygn. akt XVII Ama 108/00), jak i Sądu Najwyższego (np. wyrok z dnia 29.05.2001 r. sygn. akt I CKN 1217/98). W uzasadnieniu tego ostatniego wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że ustawa antymonopolowa ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji.

Tymczasem w analizowanym przypadku p. J.Chmura zarzucił wprowadzenie Dostawcy nadużywanie pozycji dominującej na rynku sprzedaży opon na terenie Małopolski, to jednak przedmiotem sprawy - jak wynika z przedłożonej korespondencji oraz stanowiska stron - są rozliczenia za opony dostarczone przez firmę ARTUR D-Polska i reklamowane przez Wnioskodawcę.

Pan J.Chmura w istocie bowiem żąda, aby organ antymonopolowy wydał decyzję, którą rozstrzygnąłby, że żądanie Dostawcy opon uregulowania należności przez ich odbiorcę - w sytuacji, gdy ten część z tych opon reklamował jeszcze w 2000 r. - nie jest uzasadnione i że stanowi to przejaw nadużycia pozycji rynkowej. Za takim rozstrzygnięciem przemawiają – zdaniem J.Chmury – fakt, iż Dostawca nie rozpatrzył dotychczas reklamacji z roku 2000 oraz, że nie dostarczał kart gwarancyjnych oraz formularzy zgłoszeń. Innych argumentów, które uzasadniałyby zarzut naruszenia przez Dostawcę przepisów ustawy o ochronie (...), w tym nadużycia pozycji dominującej, J.Chmura nie przedłożył.

W ocenie organu antymonopolowego, w tych okolicznościach faktycznych sprawy, wszczęcie postępowania antymonopolowego, a następnie wydanie decyzji w zakresie stosowania lub niestosowania praktyk ograniczających konkurencję, stanowiłoby naruszenie zasady wyrażonej w cytowanym art. 1 ustawy o ochronie (...). Decyzja taka rozstrzygałaby wyłącznie o indywidualnych interesach stron i nie miała nic wspólnego z ochroną konkurencji jako takiej. Jest to spór o charakterze indywidualnym, a w takich wypadkach instrumenty przewidziane w ustawie o ochronie (...) nie mogą być uruchamiane.

Po drugie - ani z informacji zawartych w pismach J.Chmury oraz przedłożonych przez niego dokumentów, ani z informacji uzyskanych przez organ antymonopolowy w toku postępowania wyjaśniającego nie wynika, aby firma A. Daczyńskiego zajmowała pozycję dominującą na rynku właściwym, w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie (...). Definicja zawarta w tym przepisie stanowi, że rynek właściwy od strony przedmiotowej (produktowej), to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytutu.

Uwzględniając, że na rynku oferowane są opony kilku producentów krajowych oraz wielu producentów zagranicznych, nie istnieją - w ocenie organu antymonopolowego -

przesłanki, aby rynkiem właściwym produktowo i spełniającym ww. kryteria ustawowe był w niniejszej sprawie rynek sprzedaży hurtowej opon jednej marki TAGANKA.

Nie istnieją także podstawy, aby rynkiem właściwym, w rozumieniu cyt. wyżej art. 4 pkt 8 ustawy, był rynek, który w przekonaniu p. J.Chmury - jak się wydaje - ogranicza się do sprzedaży hurtowej opon o tak złej jakości, jak opony TAGANKA przy pewnym, niskim poziomie cen. Pan J.Chmura podaje wprawdzie, że opony TAGANKA ze względu na złą jakość nie posiadają substytutów, jednak przyznaje również, że opony te są tylko nieznacznie tańsze od opon KAMA pomimo, że te ostatnie są oponami znacznie lepszymi.

W tym stanie rzeczy przyjęcie założenia, że nabywcy finalni opon zdecydują się na nabycie za zbliżoną cenę opony gorszej TAGANKA, nie znajduje uzasadnienia. Oznaczałoby to, że konsumenci, zniechęceni przez samego sprzedającego do zakupu produktu złej jakości (do czego p. J.Chmura, jako sprzedający się przyznaje podając, że opony TAGANKA kupował, aby mieć je w swojej ofercie i wykazywać jako bubel) mimo to, podejmą nieracjonalną dla nich decyzję i naberą produkt gorszy za cenę zbliżoną do ceny produktu lepszego. W takim przypadku należałoby ostatecznie przyjąć, że jedyną i pożądaną przez nabywców cechą produktu oferowanego na rynku właściwym i ostatecznie cechą rynek ten charakteryzującą - jest jego zła jakość. Ponieważ z oczywistych względów stoi to w sprzeczności z oczekiwaniami konsumentów i nie jest racjonalne, rynkiem właściwym przedmiotowo nie jest i nie może być rynek opon o złej jakości i równocześnie nie na tyle tańszych od opon o jakości lepszej, aby stały się one przedmiotem innego, odrębnego rynku produktowego.

W ocenie organu antymonopolowego rynkiem właściwym w niniejszej sprawie, spełniającym ustawowe kryteria, jest co najwyżej - ograniczony do terenu województwa małopolskiego - rynek sprzedaży hurtowej opon do samochodów ciężarowych. Przy braku dowodów i argumentacji przeciwnej należy - za firmą ARTUR D-Polska - przyjąć, iż jej udział w tym rynku wynosi nie więcej niż 5 %. Ponieważ udział ten kształtuje się znacznie poniżej granicy 40 %, po przekroczeniu której domniemywa się, że przedsiębiorca posiada pozycję dominującą w rynku właściwym (art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie (...)), działania firmy ARTUR D-Polska nie podlegają ocenie pod kątem ewentualnego naruszenia art. 8 ustawy, tj. nadużywania pozycji dominującej.

Niezależnie od powyższego, zdaniem organu antymonopolowego, w niniejszej sprawie nie występują również przesłanki do przyjęcia, że sprzedawcy detaliczni opon TAGANKA - w tym J.Chmura - byli przez firmę ARTUR D-Polska w jakikolwiek sposób przymuszani do ich zakupu i nie mogli nabyć na rynku za podobną cenę opon o lepszej jakości. Argumentacja J.Chmury, jakoby był zmuszony posiadać te opony w swojej ofercie tylko po to aby wykazywać, że to bubel - nie może zostać uwzględniona, a zachowanie takie nie może podlegać ochronie.

Art. 85 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, że Prezes UOKiK może odmówić – w drodze decyzji – wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez organ informacji wynika w sposób oczywisty, że nie naruszono zakazu określonego w art. 5, w zakresie nie wyłączonym na podstawie art. 6 i 7 lub zakazu określonego w art. 8. Uprzednio - w celu uzyskania dodatkowych informacji niezbędnych do wydania postanowienia o wszczęciu lub decyzji o odmowie wszczęcia postępowania antymonopolowego - Prezes Urzędu może przeprowadzić postępowanie wyjaśniające (art. 85 ust. 2 ustawy).

W niniejszej sprawie postępowanie takie zostało przeprowadzone. Mając na uwadze, że jego wyniki, a także analiza informacji zawartych we wniosku oraz wyjaśnieniach Dostawcy nie dostarczyły - zdaniem organu antymonopolowego – dowodów, aby przedsiębiorca Artur Daczyński naruszył przepisy ustawy o ochronie (...), orzeczono jak w sentencji i odmówiono wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Stosownie do art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, 31 - 011 Kraków, Plac Szczepański 5.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury
Barbara du Vall

Otrzymują:

1. Pan Józef Chmura
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ASTA”
ul. Kwiatkowskiego 3
39-200 Dębica
2. RKR a/a